Gemeente Leusden

MEMO

Aan	:	gemeenteraad
Cc	:	
Van	:	College van burgemeester en wethouders
Datum	:	24 september 2019
Betreft	:	voortgang haalbaarheidsonderzoek fietsroute Pon-lijn

Een van de maatregelen uit het vorig jaar door u vastgestelde Fietsplan is een onderzoek naar de haalbaarheid van een fietspad langs de Pon-lijn. Hiervoor is een bedrag van € 10.000 vrijgemaakt. Deze verbinding wordt ook genoemd in CUP-opdracht 10.3: 'Snelle fietsroutes'. Door het realiseren van snelle en directe fietsroutes willen wij het gebruik van de fiets stimuleren.

Voorgeschiedenis
Ongeveer 10 jaar geleden lag er een redelijk concreet plan voor de aanleg van een fietspad langs een deel van de Pon-spoorlijn (gedeelte tussen de Groene Zoom en de Lockhorsterweg). Tot ieders verbazing bleek dat Prorail, zij het onder voorwaarden, met dit voorstel kon instemmen. Groen licht voor een fietspad zo dicht langs een nog in gebruik zijnde spoorlijn was ronduit bijzonder. Ook de afdeling Mobiliteit van de provincie Utrecht zag dit plan wel zitten. Voor de realisatie van dit plan werd zelfs een subsidie van ongeveer € 250.000 toegekend.

Dat dit plan nooit tot uitvoering is gekomen kwam onder andere door de bezwaren die de partners uit het project de 'Groene Agenda' tegen deze in hun ogen ingrijpende verandering hadden. Een fietspad (dat door een laag hekwerk van de spoorlijn moest worden afgescheiden) werd gezien als een ernstige bedreiging van de ecologie en natuur op en rond dit spoorlichaam. Met name grotere zoogdieren dreigden hierdoor het kind van de rekening worden, zo was de verwachting. Hierin wisten zij zich gesteund door de 'groene' afdelingen binnen het provinciehuis.

Uiteindelijk heeft dit ertoe geleid dat de provincie ter elfder ure haar aanvankelijke instemming heeft ingetrokken. Om de pijn te verzachten heeft de provincie ons laten weten dat de reeds toegekende subsidie mocht worden aangewend voor de aanleg van een vrijliggend fietspad langs de doorgetrokken Groene Zoom/verlegde Maanweg. In die zin zijn we er dus niet slechter van geworden.

Nut/noodzaak van deze fietsverbinding
Een belangrijke overweging voor de keuze van een fietspad langs de Pon-lijn was de voorgenomen aanleg van een fietstunnel onder Arnhemseweg (van de Lockhorsterweg naar de Dodeweg v.v.). Aanvankelijk werd gedacht dat de tunnelmond aan de oostzijde dichter bij de spoorlijn zou komen te liggen dan nu het geval is. Bij die situatie had een fietspad langs de Pon-lijn een meerwaarde gehad omdat dit dan een logische aanrijroute was geweest. Inmiddels weten we dat de huidige aansluiting op de tunnel niet als problematisch wordt ervaren. Voor fietsers die komend vanaf de Arnhemseweg richting Dodeweg willen fietsen blijkt de soepele uitbuiging naar de Lockhorsterweg niet echt bezwaarlijk te zijn. Daar hebben we althans nog geen klachten over gehoord.

Gelet op de voorgeschiedenis is het enigszins opmerkelijk dat een fietsverbinding langs de Pon-lijn toch weer in het provinciaal fietspadenplan terecht is gekomen.
De enige reden die deze keuze zou kunnen rechtvaardigen is dat deze verbinding tot een serieuze toename van het aantal fietsers leidt. Maar dat blijkt geen reële aanname te zijn. Deze fietsverbinding heeft immers een serieuze concurrent gekregen. En dat is het onlangs vernieuwde/verbrede fietstracé langs de Arnhemseweg. In het kader van de reconstructie van de Hertekop is de voormalige hoofrijbaan van de N226 getransformeerd in een brede ventweg waar de fietsers prima uit de voeten kunnen. Ook door enkele verbeteringen op/rond de Heiligenbergerweg is het fietsen via deze route prettiger geworden.

Huidige stand van zaken
Om aantrekkelijk te zijn als snelfietsroute moet een verbinding tussen 2 bestemmingen zo lang en gestrekt mogelijk zijn. inmiddels is wel duidelijk is dat het 'doortrekken' van een fietspad langs/op het tracé van de voormalige spoorlijn (richting Woudenberg) nagenoeg kansloos is. Namens stichting 'Den Boom' is duidelijk te kennen gegeven dat, hoofdzakelijk om ecologische redenen, onder geen beding medewerking wordt verleend aan een functiewijziging van de voormalige spoordijk. De aanleg van een (snel)fietsroute tussen Woudenberg en Amersfoort op het voormalige spoortracé wordt gezien als een ernstige bedreiging voor natuur, ecologie en landschap.

Verder zal de realisatie van een vrijliggend fietspad in het gedeelte tussen de Hamersveldseweg en de Groene Zoom ook nog de nodige hoofdbrekens kosten.
Ook hier is feitelijk geen ruimte te vinden voor een wervende fietsverbinding.
En een fietspad langs de Ben Pon Baan (met zijn vele vrachtverkeer) zelf is ook geen aantrekkelijke optie.

Dit houdt in dat de aanleg van een fietspad langs de spoorlijn (tussen Groene Zoom en Lockhorsterweg) slechts meerwaarde heeft voor een relatief beperkte groep Leusdenaren (uit de omgeving Tabaksteeg-Leusden-zuid). Maar deze doelgroep is dermate beperkt van omvang dat de kosten van deze extra fietsverbinding tussen Leusden en Amersfoort niet in verhouding staan tot het rendement van deze investering.

Benadering stakeholders
Ter uitvoering van deze (CUP)-opdracht is de afgelopen weken bij diverse 'stakeholders' gepolst hoe zij tegen de aanleg van een fietspad langs meergenoemd deel van de spoorlijn aankijken. Dit heeft het volgende opgeleverd:

De provincie heeft eind 2018 aan adviesbureau Mobycon gevraagd een globale verkenning uit te voeren naar het rendement van een aantal potentiële 'doorfietsroutes'.
In dat kader is ook gekeken naar een opwaardering van het fietsnetwerk tussen Scherpenzeel-Woudenberg enerzijds en Amersfoort anderzijds.
Ter voorkoming van misverstanden: dit betreft het bestaande tracé langs het Valleikanaal (gedeelte tussen Woudenberg, vervolgens het Cohenpad om via de Noorderinslag naar de Heiligenbergerweg te rijden).
Dit onderzoek heeft opgeleverd dat een opwaardering van deze route tot een toename van 1,7 % kan leiden. In absolute zin heb je het dan over maximaal 150 fietsritten.
En dat is relatief weinig. Daarom heeft deze vervoerrelatie dan ook een lage waardering gekregen.

L225372

Het huidige netwerk tussen Woudenberg/Scherpenzeel/Leusden is al dermate fijnmazig van opzet dat het toevoegen van een extra schakel vrijwel geen zoden aan de dijk zet c.q. onvoldoende nieuwe fietsers zal trekken.

Voor de provincie is dit aanleiding haar besluit om deze 'ontbrekende schakel' in het provinciaal fietsnetwerk op te nemen te heroverwegen.

Namens stichting 'Den Boom' heeft de rentmeester aangegeven dat de bezwaren die 10 jaar geleden al werden aangevoerd niet aan betekenis hebben verloren. Bovendien is de argumentatie voor de aanleg van dit fietspad aanzienlijk minder geworden sinds de aanleg van een vrijliggend fietspad langs de doorgetrokken Groene Zoom en de herinrichting van het laatste deel van de Arnhemseweg. De daar aangelegde fietsinfrastructuur is immers van een hoog niveau.

Met Prorail is nog niet gesproken over het plan om deze fietsverbinding alsnog uit te voeren.

Ook door de gemeenten Amersfoort en Woudenberg wordt onderkend dat de meerwaarde van dit fietspad relatief gezien beperkt is. Van een opwaardering van het bestaande fietspad langs de Arnhemseweg (richting Woudenberg) wordt meer soelaas verwacht. Deze route wordt ook als sociaal veiliger ervaren.

Gelet op de onlangs gerealiseerde verbetering van de fietsroute langs de Arnhemseweg lijkt het ons daarom beter de aandacht te verleggen naar een verbetering van de fietsinfrastructuur op de Leusbroekerweg (tussen Valleikanaal en de Arnhemseweg). Hierover zijn wij inmiddels met de provincie in gesprek. Door af te zien van een haalbaarheidsstudie besparen we € 10.000 die wat ons betreft beter ingezet kunnen worden voor verbeteringen aan de Leusbroekerweg.

Conclusie
Op grond van de hiervoor genoemde feiten en omstandigheden willen wij terugkomen op ons voornemen om het plan tot aanleg van een fietspad langs het bestaande Pon-lijntje nieuw leven in te blazen. Bij nader inzien vinden wij het niet verantwoord tijd en energie te steken in een project, waarvan duidelijk is dat de kans op realisatie daarvan klein is en dat bovendien te weinig bijdraagt aan versterking van de concurrentiepositie van de fiets.
Kort gezegd: de haalbaarheid is klein en de meerwaarde van deze verbinding is zeer beperkt.

Omdat dit plan op meerdere momenten met u is gedeeld zijn wij benieuwd of u met deze terugtrekkende beweging kunt instemmen.

L225372